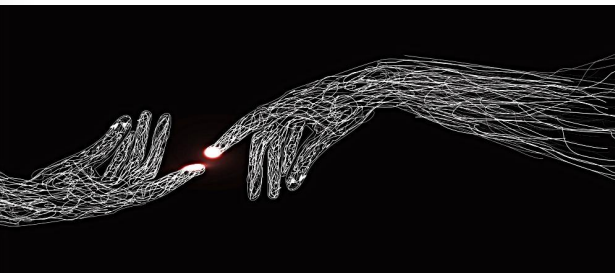

Empathie in de forensische zorg anno 2019: een aspiratie voor therapeuten én cliënten?

Ellen Gunst - Studiedag ITER - 31 januari 2019

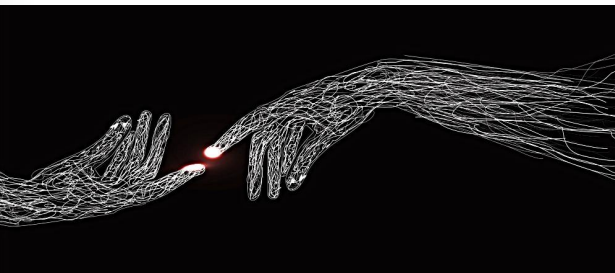
Inhoud

- Controversieel begrip
- Cliënt-zijde
- Therapeut-zijde
- Therapiefragment

Empathie (in de forensische zorg): een controversieel begrip

- Algemeen
- Cliënt-zijde:
  - 1999: empathietraining vast therapie-onderdeel
  - 2019: geen link met recidivevermindering
- Therapeut-zijde:
  - 1999: directiviteit en confrontatie boven empathie
  - 2019: empathie als cruciale therapiefactor

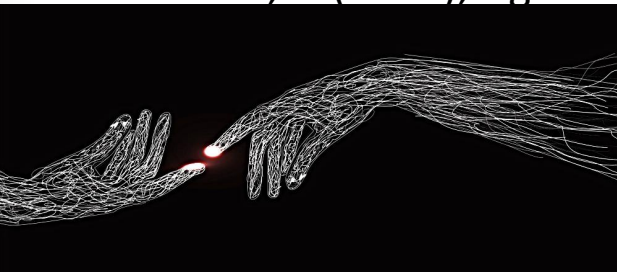

Empathie (in de forensische zorg): een controversieel begrip

- Good vs. Evil
- Bevindingen vanuit de neurowetenschappen
- Link met affectregulatie
- Hechtingstheorie

- Pro vs. contra

Bron:

- Baron-Cohen, S. (2011), The Science of Evil: on empathy and the origins of cruelty.
- Perry, B. (2011), Born for love.
- Bloom, P. (2016), Against empathy.

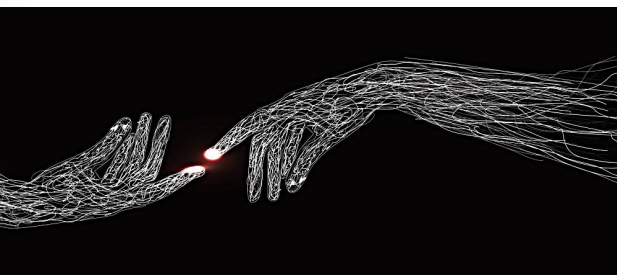

Clïentzijde - empathietraining

- in 75-90 % van behandelprogramma's in Noord-Amerika vòòr 2010
- Onderzoek:
  - Gebrek aan empathie ≠ hogere kans op recidive
  - Verbetering in empathie ≠ minder recidive

Bron:

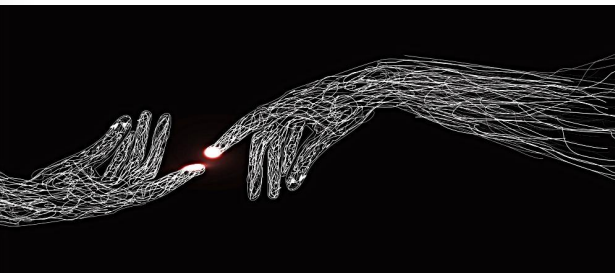
- Barnett, G., & Mann, R. E. (2013). Empathy deficits and sexual offending: A model of obstacles to empathy. *Aggression and Violent Behavior*.
- The Safer Society 2009 North American survey (2010)

Clïentzijde - empathietraining

Kritische beschouwing:

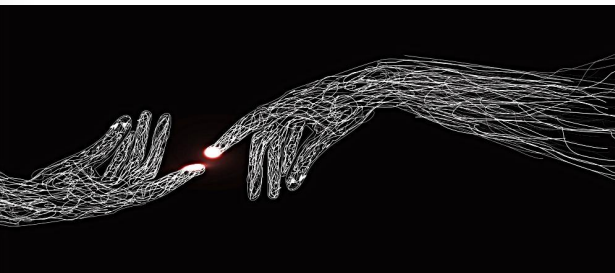
- Conceptuele en methodologische problemen
- Empathie context- en situatie-afhankelijk is
- Empathisch falen is gelinkt aan hogere arousal en het hechtingssysteem
- Aanpak empathietraining
- Ethisch dilemma

Clïentzijde - empathietraining

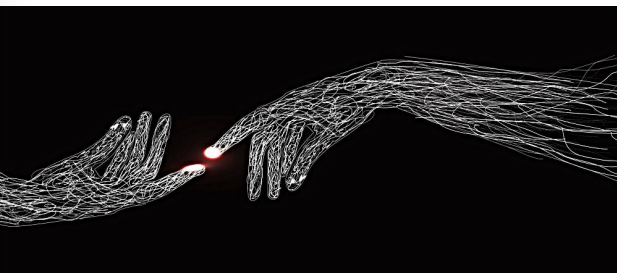
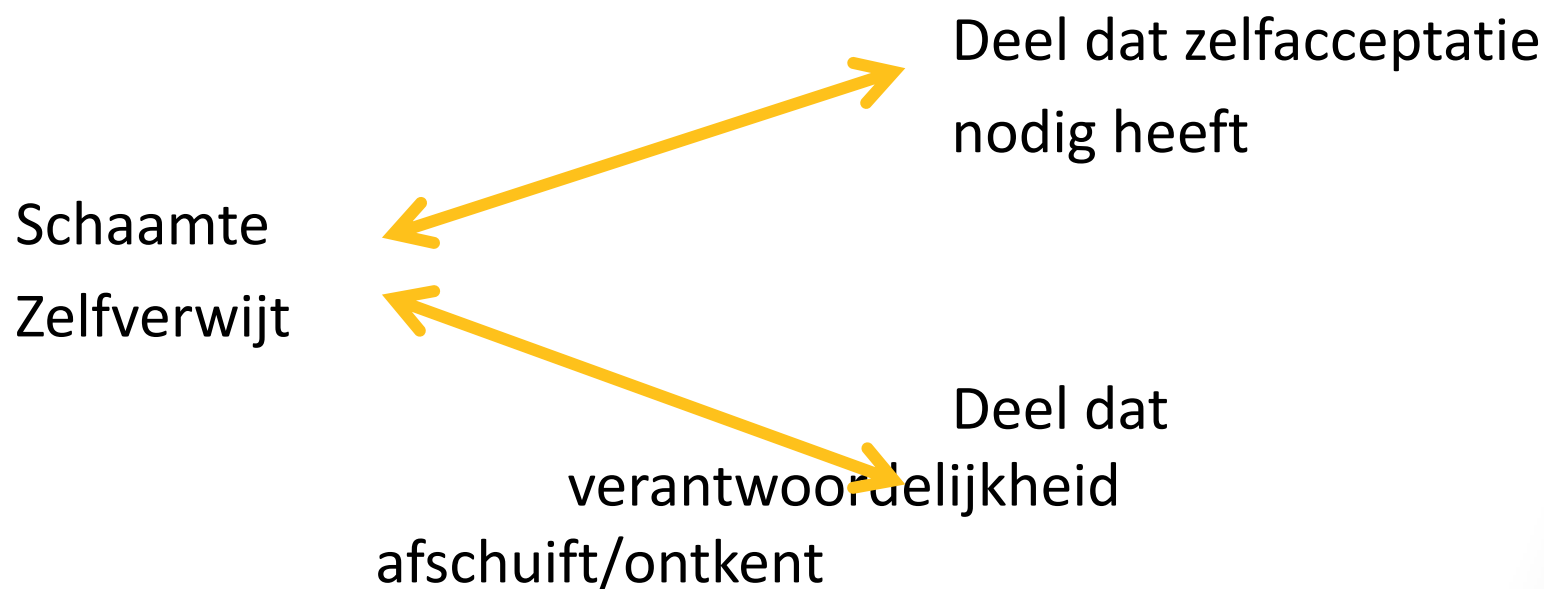
Klinische implicaties:

- Belang van empathische afstemming door de therapeut
- Onderscheid intern/extern, zelf/ander
- Slachtofferstoel-techniek (omgekeerde lege-stoel)
- Meer inleving -> sterke negatieve emoties naar zichzelf -
> tweestoelentechniek bij schaamte en zelfverwijt

Clïentzijde - empathietraining

Tweestoelentechniek

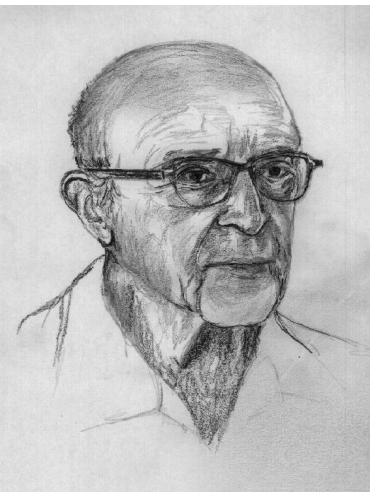

Therapeut-zijde

Empathie: definitie Rogers (1959)

- *'het innerlijk verwijzingskader van de ander accuraat waarnemen, met de emotionele componenten en betekenissen die er in vervat liggen, alsof men de ander is zonder ooit dit alsof-karakter te verliezen. (...) Als deze alsof-kwaliteit niet aanwezig is betreft het een toestand van identificatie.'*

Bron: Rogers, C. (1959) A theory of therapy, personality and interpersonal relationships as developed in the clientcentered framework.

Therapeut-zijde

Empathy as an active ingredient of change (Watson, 2016)

- Interpersoonlijke functie van empathie
- Deconstructieve functie van empathie
- Affectregulerende functie van empathie
- Versteving van het zelf en ontwikkeling van positieve introjecten

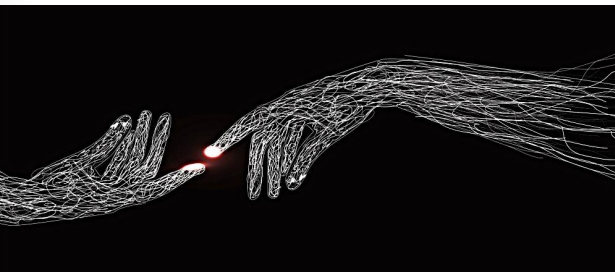

Watson, J. C. (2016). The role of empathy in psychotherapy: Theory, research, and practice.

Therapeutzijde

Implicaties voor therapie

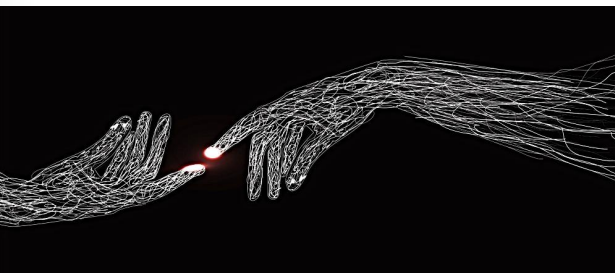
- Toegang tot beleving
- Betere affectregulatie
- Zelfreflectie

Therapeut-zijde

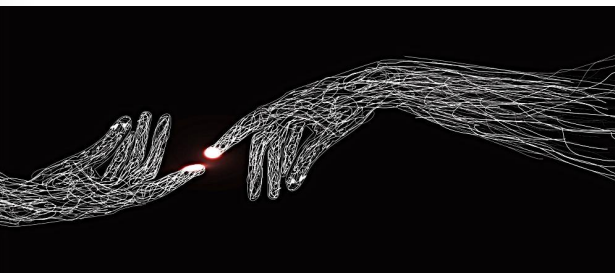
Implicaties voor therapie

- vastgeroeste belevingen terug in proces krijgen
- knopen rond agressie/affectie en macht/kwetsbaarheid ontwarren
- zich afstemmen op een ander zonder dat er verwarring is over aan wie de beleving toebehoort of dat bepaalde belevingsstukken van zichzelf of de ander afgesplitst of ontkend worden
- contact kunnen maken met de eigen noden en die invullen op een manier dat het welzijn van zichzelf en anderen bevorderd wordt

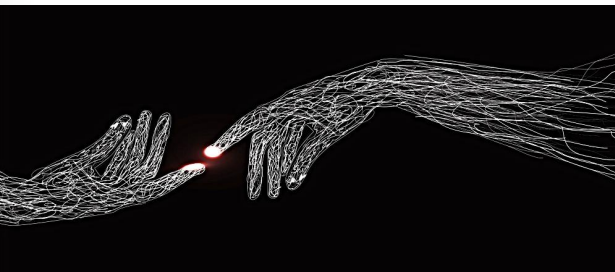
Casus Dave – experiëntiële psychotherapie

- Betekenis van gedrag exploreren:
  - gaat het om een vorm van veiligheid die wordt ervaren in een emotioneel afstandelijk contact?
  - of kan Dave net de nabijheid toelaten van een onschuldig en dus veilig kind?
  - of wordt er op prebewust niveau een bedreiging ervaren waarop met een zelfbeschermende reflex wordt gereageerd?
  - ...

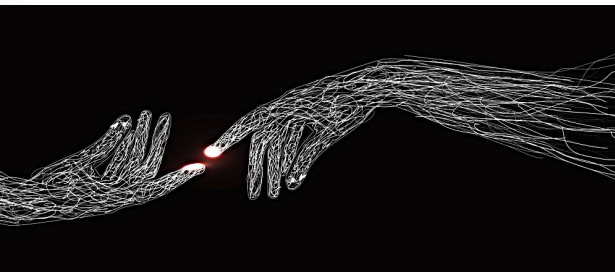
Casus Dave – experiëntiële psychotherapie

- Contact met beleving én reflectie is wat tot verandering leidt.
- Inzicht op zich is onvoldoende. Het is niet voldoende om het huidige functioneren in een begrijpelijk historisch perspectief te plaatsen. Er is een emotionele shift nodig.
- Beleven op zich onvoldoende is want dan is er telkens dezelfde vastgeroeste beleving. Er is een doorvoelde betekenis nodig. De rigide emotieschema's moeten in beweging komen om het oude patroon te veranderen.

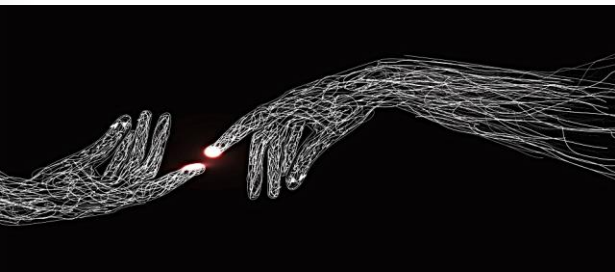

Casus Dave – experiëntiële psychotherapie

- Verbinding nodig met zowel
  - de destructieve kant als
  - het gekwetste en kwetsbare kind in zichzelf

Empathie voor de therapeut

Empathie in de forensische zorg anno 2019

P.C. Sint-Amandus – Fides
Beernem

ellen.gunst@fracarita.org

- Gunst, E. (2015). From Self-in-Prison to Self-in-Presence. In: 'Hechting of hechtenis? Problematische hechting en het verband met delinquent gedrag.'
- Gunst, E. (2015). Empathie in een forensische setting. Een huis met vele kamers. In: 'Empathie. Het geheime wapen van psychiaters en psychotherapeuten.'
- Gunst, Watson, Desmet, & Willemsen (2017). Affect Regulation as factor in sex offenders.
- Gunst, Watson, Willemsen, & Desmet (2018). The role of affect regulation in treatment of individuals who committed